www.svoboda-news.com

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕННИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIII. Ч. 192. Джерзі Сіті, Н. Дж., середа, 19. серпня, 1925. VOL. XXXIII. No. 192. Jersey City, N. J., Wednesday, August 19, 1925. THREE CENTS

Будівляний страйк розростає

НЮ ЙОРК, 17. серпня. — На всіх будовах, на котрих застрайкували недавно мулярі, застрайкували тепер робітники, заняті при всякій будівляній машинерії, як робітники при журавлях, крейнах, дериках, тощо.

Сей послідний страйк поклав сейчас конець дальшій будівляній роботі. Обурені будівляні підприємці піднимають крик, що нюйорські будівляні юнії хочуть довести до повного здержання будівляного руху не лишень у Ню Йорку, але й в других містах.

КОНФЕРЕНЦІЯ В СПРАВІ ЗМЕНЧЕННЯ ПОДАТКІВ.

ПЛІМАВТ, Вермонт, 17. серпня. — Президент Кулидж відбув тут конференцію з провідниками більшости обох палат конгресу. Межи обговорюваними справами є питанне дальшого зниження податків. Провідники обох палат упевняли президента, що більшість сенаторів і конгресменів стоїть за дальшим знесенням податків та що відповідний закон буде ухвалений певно в марті слідуючого року.

ПРЕЗИДЕНТ ВИРІШИВ ПИТАННЄ БЕЛЬГІЙСЬКИХ ДОВГІВ.

ПЛІМАВТ, Вермонт, 17. серпня. — Секретар скарбу Мелон предложив президентови до вирішення спірне питанне способу сплати воєнних довгів Бельгії, на котрому розійшлися американські й бельгійські представники.

Президент станув на становищи, що кожду довжну державу треба брати осібно, независимо від других, та що основою умов має бути здібність даної держави до сплати. Значить, умови, які дістане Бельгія, не будуть основою умов для других держав. Умови ці покищо не подано до публичного відома.

НЕЩАСНА ПРИГОДА ФАРМЕРІВ З ПЧОЛАМИ.

КЕЛГАВН, Кентакі, 17. серпня. — Еліес, жена місцевого фармера, зриваючи овочі з груші, поховзнулася на дереві й впала на пчільні вулиї, що стояли в саді. Розярені пчоли сейчас кинулися на неї та почали кусати її цілим роєм. Жінка, падаючи зломила собі праву руку й дужку, і не могла втікати. Її на ратунок поспішили її син та три другі фармері, які вчули її крики. Пчоли сейчас кинулися й до них. Заки ці винесли жінку зі саду, пчоли обкусали їх всіх четверо так, що лікарі, яких покликано до опухлих, побоюються за їх життя та приготовляють родину на смерть. В найлішім случаю забере два-три тижні, заки лікарям удасться вирутувати всю отрую з тіла покусаних.

Є ТЯЖЧА КАРА ВІД ВЯЗНИЦІ.

ГВАРТ ПЛЕРІНЗ, Ню Йорк, 17. серпня. — Перед стейтовим судом у сьому місті ставав нині обжалований за влом один вязник, котрий признався судови, що імя, яке він подав підчас слідства, не є його справдішним іменем, але прибраним на те, щоби закрити своє справдішне імя, а тим самим не принести нечести своїй родині, яка тішиться доброю славою в другому стейті.

Вязника арештовано підчас нічного влому до одного дому в Мавнт Вермонті. На поліції він заявив, що зветься Нелсон та що походить з Аризони. Стейт походження він опісля зміняв кілька разів. Підчас інквізиту обжалований пробував поповнити самовбийство; він розбігався в келії та вдарив головою о зелізні двері так довго, поки не стратив притомности. Його віддано тоді до шпиталю на лічення. Коли він виздоровів, його поставлено на суд, судія допитами витягнув від нього признанне, що його імя фальшиве. Обжалований заявив, що він готов подати судді своє правдиве імя, якщо судія обіцяє задержати його в тайні. Судія обіцяв, і обжалований сказав йому на вухо. Судія не хотів виявити імени газетярам. Обжалований дістав за влом три роки вязниці.

КОНГРЕС БЕЗПЕЧЕНЬСТВА.

АТЛЕНТИК СИТІ, Ню Джерзі, 17. серпня. — Спеціяльний комітет приготовляє загально-американський конгрес безпеченьства, який має відбутися в Клівленді, в стейті Огайо, в днях від 28. вересня до 2. жовтня. Конгрес має обговорити питанне безпеченьства у фабриках, на морю, та вулицях. На конгрес запрошено 250 бесідників.

КОНФЕРЕНЦІЯ ПРЕДСТАВНИКІВ РОБІТНИКІВ З КОПАЛЕНЬ МЯГКОГО ВУГЛЯ.

ФІЛАДЕЛФІЯ, 17. серпня. — Джон Л. Льюїс і другі урядники майнерської юнії Де Юнайтед Майн Ворькерс відбули тайну конференцію з представниками юнійних організацій майнерів мягкого вугля.

Конференція тревала 5 годин. Предмет її нарад та висиді держиться в тайні. Догадуються, що ражено над тим, що мають робити майнери мягкого вугля на случай страйку майнерів при твердім вуглю.

СМЕРТЬ ЗІ СТРАХУ.

ТРЕНТОН, Ню Джерзі, 17. серпня. — В місцевім шпиталю померла на розірванне жил Е. К. Пикет, 38-літна женщина з Татасвилу. Вертала вона автом зі своїм мужом з недільної прогульки. В одному місци проти них надїхав великий тягаровий автомобіль, їдучий з величезною скоростю. На хвилю здавалося, що зудареннє неминуче. Се так настрашило жінку, що вона дістала нападу істерії, а відтак зімлїла. Відставлена сейчас до шпиталю, вона померла в 15 хвилин по випадку. Лікарі ствердили, що причиною смерти був страх, від якого настрашило розірванне жил.

НОВА ПАРАДА КЛЕНСМЕНІВ.

НЮАРК, Н. Дж., 16. серпня. — Кленсмени повітів Бергена, й Пасаїку урядили велику параду, яка в 3,500 автомобілях переїхала вночисто 7 повітами сього стейту. У параді було коло 12,000 Кленсменів, одітих в білі простирала, без каптурів на головах.

ПРИЗНАВСЯ ДО ДВОЖЕНСТВА.

ГВАРТ ПЛЕРІНЗ, Ню Йорк, 17. серпня. — Повітовий стейтовий суд наложив 10,000 долярів бейлу на Джея Скваєра, молодого мешканця міста Плейнфілду, в стейті Ню Джерзі, обжалованого за те, що він взяв шлюб з двома жінками. Скваєр признався перед поліцією, що він справді вженився в друге за життя своєї першої жінки. Йому всего 22 роки.

ШАХИ ЯК ВИХОВУЮЧЕ СРЕДСТВО.

У всіх середніх школах Англії введено гру в шахи обовязково, бо досвід виказав, що та гра в великій мірі призвичаює думати скупчено. За тим прикладом пішов і відомий мадярський шахіст Зольтон Балля і заложив школу гри в шахи для розсіяних і слабо орієнтуючих учнів.

ЯКУ АРМІЮ МАЄ АБД-ЕЛЬ-КРІМ?

Війна в Марокко, в якій Абд-ель-Крім зі своїм повстанським військом не то що ставить чоло арміям Еспанців і Французів, але ще й прориває їхні фронти та побиває їх на голову, викликує, зовсім зрозуміло, велику цікавість. І на устах людей, що читають про ту війну, появляються раз-у-раз питання: „Хто такий Абд-ель-Крім? — З кого зложена його побідна армія? — В який спосіб він витримує війну з Еспанцями і Французами?" І богато подібних питань ставлять собі люди.

Хто такий Абд-ель-Крім, ми вже писали. А тепер цікаво знати яку він має армію.

Держава Абд-ель-Кріма має 6,500 квадратових кільометрів, то значить вона менша від української Галичини з Лемківщиною приблизно 8 і пів разів (українська Галичина з Лемківщиною має 55,000 квадратових кільометрів). Край той довгий 130 кільометрів і широкий 50. На цілім просторі живе тринайцять племен. Тепер дуже цікаво бачити, яку боєву силу представляють ці племена в порівнанню з їх численністю.

Племя М'Тіона має 12,000 людности, з того 2,000 вояків. Найчисленніше є племя Бені У-віягель, яке має 6,000 боєвиків. Після нього ідуть племена Бені Саїд з 24,000 людности і 4,000 вояків. Бені Тоніне з 20,000 людности, в тім 3,500 стрільців, племя Бемсаман, що на 18,000 людности має 8,000 вояків. Бені Онлішек має 2,500 войовників, Таререт 1,500, Бені М'Гіль 2,000, Бені Амрет і Бені Іттен по 1,000, Воккоп 3,500, Бені Фов Фра 1,200 і Улед Фон Еге-бонль 1,000 вояків. Тих тринайцять племен мають разом 188,000 людности, з якої 33,400 служить у війську.

До цього треба дочислити ще племя Гнєвая з 2,500 жовнірів і племя Сендгадда з 6,500 стрільців. Ці два племена належать до союзу Ріфів, хоч вони зовсім иншого національного походження як попередні тринайцять.

В цілому отже армії Абд-ель-Кріма є 44,000 вояків.

БРАТНЯ ДОПОМОГА!

Марево голоду виповзло зі своїх камінних нор та простелилося по галицькій і волинській волости. Сумом і горем окуталася наша рідна земля. Загроза смерти повисла над українським селом!

Звідки ждати їм помочі та поратунку?

Від братів з над Дніпра — з країни горя і муки за послідних 10 літ прислано 16 вагонів збіжжа на поміч голодуючим на західних землях! Вони відняли собі послідний кусник хліба та післали його на ратоване своїх братів!

А що зробили ми, американська імпрація?

Чи цей геройський примір і почуття національного обовязку наших братів не пригадає нам, що і ми сини тогож народу, що і на нас лежить обовязок помочі нашим нещасним братам?

Українські Громадяни!

Не допустім до цего, щоби на наші голови спало прокляте наших загибаючих братів і сестер!

Переведіть негайно збірку в вашій громаді на допомогу голодуючого села, а коли потрібно, скличте народне віче!

По всі інформації звертайтеся негайно до:

OBYEDNANNYE, 847 N. Franklin St., PHILADELPHIA, PA.

ДО ВІДОМА ВСІМ НЮЙОРСЬКИМ ТОВАРИСТВАМ, БРАТСТВАМ ТА ІНШИМ ОРГАНІЗАЦІЯМ.

В пятницю, дня 21-го серпня, 1925, о 8-ій годині вечером, в Українськім Народнім Домі при 6-ій улиці, відбудуться другі з ряду загальні збори в справі улаждення „ТЕГ-ДЕЮ" в Ню Йорку, для загальної збірки на поміч нашим браттям в старому краю, котрі потерпіли через сьогорічні повені.

Перші збори в тій справі відбулись дня 7-го серпня, 1925. В них брали участь представники більше двайцяти нюйорських товариств. Сі збори приняли ухвалу, що до дальших нарад в сій справі має входити по двох делегатів з кождого товариства, братства, сестрицтва або іншої організації.

Низше підписаний тимчасовий комітет, вибраний на перших зборах, отсею дорогою взиває всі нюйорські організації, щоби вислали своїх правно вибраних делегатів на збори як висше згадано. На зборах є дуже важні справи до полагодження, а між іншим вибір сталого Виділу.

Справа допомоги старому краєви, се справа чисто гуманітарна і тому в ній повинні взяти спільну участь всі нюйорські організації без огляду на ріжниці політичні, партійні або релігійні. Всі до спільної праці, а зачате діло увінчається добрим успіхом!

Тимчасовий Комітет:

Іван Мартинець, предс.;

Мик. Воробець і

М. Сиротюк, секретарі.

І ЗЛІСТЬ ЧАСОМ ПОПЛАЧУЄ.

Ілія Кіря, який працював на лондонських доках через послідних 12 літ, постановив оногді взяти собі один тиждень закацій. Одягнувшися в святочне одіння, він приглядався, як його товариші працюють без його допомоги. Товаришам це не подобалось і в хвилі як Кіря стояв на мраю доку, хтось трутив його у воду. Коли Кіря виліз з води увесь мокрий і безкрайно лютий через те, що його святочне одіння знівечене, він вхопив залізний дручок і штурнув на „злочинців". Ті одинак ухилились і дручок попав в вкладовану з японського комбіла пачку та розбив її. В тій посипався опіум. І за це (відкриття переминовування опіуму) Кіря одержав 500 доларів [illegible] на суду.

ЄДНІСТЬ ГРОМАДИ ЗЛОМИТЬ УСЕ САМОВОЛЮ ВІЙТА.

В. Лісневичах, повіт Львів, побив наказний війт К. Вознічка громадянина Ф. Винярa. Ціла громада обстала за покривдженим, тимбільше, що війт дався всім у знаки своєю самоволею й надужиттями. Справу, в суді війт мусів програти. Його засуджено на 1 місяць арешту і на повернення всіх коштів. Тепер вже з його комісарством конець. Оттак громада, як стане одностайно, може все єзробити! ти!

ЯК КОЛИ ТРЕВА — МУЩИНА АБО ЖІНКА.

В Бельгії заарештовано Еміліяна Геноту, котрий на протязі довшого часу удавав женщину, але коли було потрібно, то повертав назад до свойого пола. Ролю жінки відтравав з великим спритом, а голос мав тоді зовсім жіночий. На питання, чому прибирав постать жінки, відповідав, що мав до цего охоту, або що обрид йому мужеський стрій. Однак головну ролю його „переображень" грав звичайний шантаж. Поліція дістає чимраз більше донесень від мущини, що знали Геноту яко „дівчину" і не можуть вийти з дива, що купували мущині сукні, біжутерію і ріжні жіночі причандали. З другої сторони підняли крик жінки, котрих обслугував Генота „як покоївка", і зі страхом нагадують, що та, яка їх масажувала цілими місяцями, убирала і розбирала — була мущиною.

ЗАЧИНЕНО 200 ВЯЗНИЦЬ В АНГЛІЇ.

Лондон. — Одну третину вязниць в Англії замкнено на протязі послідних десяти літ. Усіх вязниць є там тепер лише 40. В них повно арештантів. Зменшення вязниць оказалося конечним, так як 1913-р. число засудів на вязницю зменшилося о 66 процент. В 1924 році було засуджено на вязницю 58,216 осіб, тоді як перед десять літами засуджено було 167,000 осіб. Замкнені вязниці замінено на мешкальні каменниці, склади або військові касарні. Таке діється в поступовій державі. За те в таких самокричаних культурних краях як Польща і Росія вязниці, ростуть кождого дня як гриби по дощі.

Англійський економіст каже, що Франція може платити воєнні довги.

ЛОНДОН, 17. серпня. — Відомий англійський економіст, бувший член алянтської комісії воєнних відшкодовань з рамени Великої Британії, лорд Бредбері, заявив, що він дійшов до переконання на основі своїх дослідів, що Франція є всіма сплачувати воєнні довги і Англії й Америці.

Він каже, що Франція збогатіла у війні і вона тепер богатша аніж була перед війною і сплата воєнних довгів не прийде їй з трудом, якщо вона свої фінанси буде трактувати по бизнесовому, а не з політичного погляду.

У Франції, каже він, а також і в Бельгії, тепер добробут і нема жадної перепони для полагодження справи їх довгів в Англії й Америці.

БОРОТЬБА СТІННЕСА З БАНКАМИ.

БЕРЛІН, 17. серпня. — Син Гуґа Стіннеса Едмунд Стіннес каже, що цілий німецький фінансовий світ збожеволів і хоче нищити промисл, а з тим і себе.

Він вказав на те, що німецькі банки завзялися знищити його фабрику автомобілів Ага, відмовляючи їй кредиту. Він пригадав, що такусаму боротьбу звів Форд з Вол Стрітом в Ню Йорку, додаючи, що німецькі банки можуть його знищити, але він їм не піддасться.

Стіннес, не маючи гроший на платні для 1,000 робітників Аги, дав їм шерів фабрики на $500,000 і сказав, що навіть дасть їм цілу фабрику, але не уступить банкам, котрі хотять його знищити.

ЗНИЩАТЬ СУБМАРИНУ.

КОПЕНГАГА, столиця Данії, 17. серпня. — Данське міністерство постановило розбити динамітом німецьку підводну лодку У-20, яка затопила при помочі торпеди корабель Йютландію, з яким зринуло богато Американців.

Німецька лодка У-20 попалась Данцям по англійсько-німецькій морській битві біля Йютландії і вони хотять свого тижня її знищити з уваги на се, що вона спричинила стільки страт життя цивільних людий.

ТЯЖКА БОРОТЬБА З ЛІТАКАМИ.

ПАРИЖ, 17. серпня. — Ріфам щораз то тяжше боротися з Французами, з уваги, що сі воюють з літаків. На землі тяжко було-б Французам перемогти Ріфів, але у воздусі їм лікуди рівнатися з Французами і тому вони уступають перед воздушними атаками на цілій лінії.

ФРАНЦУСЬКІ ВОЄННІ ДОВГИ.

ЛОНДОН, 17. серпня. — З Парижа повідомляють, що французький міністер скарбу Каїо приїде небаром сюди на розмову з британським міністром скарбу Черчилєм про британне сплати Францією Англії воєнного довгу.

Кажуть, що сим разом французьке правительство має поважні наміри умовитись щодо способу сплачування воєнного довгу і є надія, що з розмови може прийти до угоди.

Кажуть, що ся нарада має дати почин до розвязки питання сплати французького воєнного довгу і Америці.

ПРОТИ-ЖИДІВСЬКІ АВАНТУРИ У ВІДНІ.

ВІДЕНЬ, 17. серпня. — Тут має відбутись 14-на конгрес світової сіоністичної організації, який має потримати 5 днів.

Покищо відбувались тільки вступні наради, але віденські анти-семіти з організації Гакен-кройцлер та інших не хотіли допустити ані до тої наради ані до конгресу.

Вони заповіли велику демонстрацію на Фрайгайтсплятц, яку поліція заборонила. Тоді вони уладили її всупереч заборони поліції і хотіли дістатись походом під дім, де жиди мають мати конгрес. Та управа поліції вислала проти демонстрантів 500 поліцаїв, щоб не допустити до демонстрації. Одначе демонстранти не уступились, а зачали боротьбу з поліцією, яка перетворилась у формальну війну. Хлопці і навіть женщини били поліцаїв і стягали з коний на землю. Поліція боронилась шаблями. По першій борні осталось 60 ранених.

До дому, де має бути конгрес, демонстрантів не допущено. Вони тільки відспівали пісню, яка кінчиться рефреном „Викинь Жидів". Ексцеси розійшлися.

Поліція пильнує жидівської части міста, де купи поліцаїв сплели. Пантрує також мостів, щоб їх не висадили у воздух. Дім, де має бути конгрес, обложено військом і [illegible] ма, бо анти-семіти грозять, що повторять свої [illegible].

ЧУТКА ПРО СМЕРТЬ МАНДЖУРСЬКОГО ПРОВІДНИКА.

ПЕКІНГ, столиця Китаю, 16. серпня. — Тут [illegible] чутка, що сьогодня помер манджурський провідник генерал Чанґ Тсо-лін.

Він мав понад 50 літ, а вважається, що зорганізував [illegible] 100,000-ну армію, при помочі якої хотів добитись [illegible] тури Китаю.

РОЗВЕДЕНА ЖІНКА ТУРЕЦЬКОГО ПРЕЗИДЕНТА.

ЦАРГОРОД, Туреччина, 16. серпня. — Із Смирни, де [illegible] Азії, повідомляють, що Латіфа Ганум, яка [illegible] розвелася з Мустафою Кемалем пашею, заявила, що [illegible] жилась на розвід, сповнюючи його волю. Він заявив їй, що [illegible] заперечує, що вона стоїть на перепоні його політичній [illegible] і вона добровільно пристала на його волю.

Тепер вона вернулась домів до Смирни, де її [illegible] богатими купцями. Там вона буде, каже, [illegible] право для самоуправління женщин і для [illegible] рельгійні [illegible].

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:	ПЕРЕДПЛАТА:
For one year ..... $ 7.00	На рік ..... $ 7.00
For six months $3.75	На пів року ..... $ 3.75
For three months ..... $ 2.00	На три місяці ..... $ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:	В Джерси Ситі і Заграницею:
One year $10.00	На рік $10.00
Six months ..... $ 5.00	На пів року ..... $ 5.00
Three months ..... $ 2.75	На три місяці ..... $ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ХТО ЗАБЕЗПЕЧИТЬ ПОЛЬСЬКІ ГРАНИЦІ?

Пятсбурський польський тижневик Велькополяни у виданню з 13-ого с. м. майже цілу одну сторону заповнив жалями на пляни нових розборів Польщі.

Ся газета вказує на такі явища щодо плянів про стягнене польських границь до границь дійсно польських.

Литовська преса заповідає литовсько-польску війну за Вильну.

Англійська преса заявляється за зворотом Вильни Литві.

Росія (російська совєтська влада) підпирає Литву і її доманагане о зворот Вильни.

Населенне східної Німеччини, де є навіть значне число німчених Поляків, уладжує масові віча, на яких домагається звороту від Польщі не лише данціської шийки, але також Горішнього Шлеска і Познанщини.

Російські монархісти заповідають, що по упадку большевиків відберуть від Польщі Холмщину і західну Волинь, Поліссе і Східну Галичину.

Подавши сих 5 голосів і плянів, згадана польська газета пише:

„Отже з усіх сторін неприятелі, котрі вижидають слушного часу, щоби Польщу наново розібрати".

Газета з того дуже невдоволена і дає науку Литовцям, Англійцям, Німцям, Москалям, монархістам і комуністам, що вони не мають рації у тих плянах.

Каже вона, що Литовці не мають права до своєї давньої столиці Вильни, бо там усього лиш 6% Литовців. Але не пише, що там живуть майже самі Білорусини і збілорущені Литовці, отже колиб уже Літовці не мали права до своєї давньої столиці з округом, то у всякому разі та земля не могла би припасти Польщі але — Білоруси.

А про Західну Україну то вже нічого не пише. Не пише, бо знає, що тут дійсний спір не з Москвою, яка нібито хоче „відібрати" Західну Україну (Холмщину, західну Волинь, Поліссе і Східну Галичину), але з Україною, а навіть із тоюсамою Західною Україною, яка за жадну ціну і під ніякою умовою не хоче належати до Польщі.

* * *

Зараз за тими розпучливими голосами про нові пляни „розбору" (властиво „одбору"!) „кресів" Польщі тасама газета подає зміст промови відомого сера Гната Івана Падеревського в Лондоні.

Пан Гнат там говорив про „кривди" Польщі. Він казав, що їй не признано таких широких границь, яких вона сподівалась. Але, казав, вона вже і на ті готова згодитись, якщо аліянти дадуть їй „забезпеченнє" „бодай" тих границь.

* * *

Ся промова Падеревського дуже добра ілюстрація до висше згаданих польських розпук над небезпекою „польських" границь. Одно до одного пасує. Коли границя тріщить на заході і на сході і на північному сході, то треба якогось „забезпеченнє". Падеревський се розуміє, а може радше розуміють се браття Грабські, які тепер панують в Польщі, і післали його яко нового „Сера", щойно відзначеного англійським королем, до Англії шукати горшокодрав, які подротували-б розлітаючуся Польщу. Він зачав „хитро", як Ганделес. Каже, Польщі поправді належаться ширші границі, але вона і на вузші пристане, якщо аліянти їх „заасекурують" для неї.

Та Падеревський і ціла Польща зле вибрались до Лондону, бо там люди мудрійші ніж у Варшаві і мудрійше глядять на світ і людий.

Англійці кажуть, що польська бочка тече тому, що має зашпрокі обручі. Вони знають, що якби дати ще ширші, то доразу розлетілась би, та що одиноким ратунком є тільки звуженне обручів, себто границь. Коли ходить о їх забезпеченнє і о забезпеченнє Польщі, то се власне одиноке забезпеченнє. Тоді Польща мала, але дійсно польська, етнографічна, не буде течи, обручі не будуть ржавіти і тріскати — і як Польща так її границі будуть забезпечені.

Се знають Англійці. Знають також Українці, Білоруси, Литовці, Німці, і коли Польща теж прийде ще вчасно до розуму і самопізнання, то вони навіть готові їй помогти для забезпечення її границь. А інакше вони зроблять тесаме, але проти її волі.

Українські Громадяни!

Наша країна, переносячи на собі голодову катастрофу, знова впала жертвою грізної стихії, повені. Розливаліа стихія розмеса сотки наших сіл. Населенне зморенне голодом передвіку переживає дійсне пекло на землі.

Коли не прийде поміч, наша країна загине в страшних чельостях нужди і руїни.

Українські Емігранти:—

На Вас звернені очі всього народу і просять, благають о поміч. Від Вас залежить смерть або житте соток дітий нашого народу. Чи і Ви як ляцьке вороже правительство глядітимете на смерть Ваших братів із спокоєм та усмішкою?

Не сміємо дозволити на руїну наших земель! Громадяни! Переведіть у себе негайно збірку на допомогу голодному селу!

Усі ті інформації пишіть до Обєднання на адресу:

ОБЄДНАННЄ, 347 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.

З ДОРОГИ.

ПРО УКРАЇНСЬКЕ НАЦІОНАЛЬНО-ДЕМОКРАТИЧНЕ ОБЄДНАННЯ НА ЗАХІДНО-УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ.

(Розмова з Др. Дмитром Левицьким першим предсідателем Обєднання).

Чи можете мене поінформувати про історію повстання Українського Національно-Демократичного Обєднання (У. Н. Д. О.)?

Як Вам відомо, після рішення конференції амбасадорів з 14. марта 1923 р. народньо-трудова партія в Галичині поділилася у своїм нутрі на дві групи, „автономістичну" і „державницьку". Розвиток подій почав з часом вирівнувати ті ріжниці, які лягли в основу поділу, вимагаючи обєднання на основі спільного фронту для оборони проти польського наступу.

Знова молодші елементи, які до того часу не були тісно звязані з ніякою партією були отворили Партію Національної Роботи, яка одначе при практичній роботі почала також приходити до переконання про потребу обєднання з іншими спорідненими групами.

Вкінці часть членів Української Парляментарної Репрезентації зі своїми однодумцями на місцях, які ідеольотично наближалися до народньо-трудової партії, також відчували потребу обєднання окремих споріднених груп в одну велику політичну партію.

Так саме і зродилася думка обєднання. Кожда зі згаданих груп вислала по трьох представників до комісії, яка мала перевести обєднання в діло. Праці комісії увінчалися успіхом. Замість висше згаданих груп утворилася одна політична партія під назвою: Українське Національно - Демократичне Обєднання (в скороченню: УНДО).

На яких основах прийшло до обєднання?

Програмові основи У. Н. Д. О. містяться в плятформі У. Н. Д. О., яку ухвалив Установчий Зїзд. Плятформа У. Н. Д. О. звучить:

I.

УНДО стоїть на становищи національної єдности всього українського народу та змагає до здобуття **Соборної Незалежної Української Держави** на всіх українських землях.

II.

Відносно західно-українських земель УНДО стверджує: Східна Галичина з Лемківщиною, Холмщина з Підляшем і Волинь з Полиссям мають відвічний український характер, українське населення супроти чужинного напливового елементу являється тут подавляючою більшостю, тому УНДО змагатиме, щоби західно-українські землі супроти Польщі виступали разом як цілість і в своїй діяльности головну вагу прикладатиме до вдержання і розбудови одноцілого національного фронту.

III.

На західно-українських землях УНДО свої змагання здійснюватиме всіми доцільними засобами боротьби, в якій не допускається признання правности чужого панування на цих землях.

IV.

Хоча сучасний устрій Радянської України не покриваєтьсяз ідеольотією УНДО, всеж уважаємо Радянську Україну етапом до Соборної Незалежної Української Держави, яка зрезлізується під напором свідомих мас усього українського народу.

V.

Як одну з основ нашої організації УНДО уважає необхідним існування за кордоном уповноваженого представництва західно-українських земель, яке в тісному звязку з краєм вестиме політичну акцію на міжнародній арені.

VI.

У безпосередній практичній діяльности УНДО організуватиме політично, культурно і економічно українські селянські, міщанські та робітничі маси, щоби утворити з них політично свідомі, соціяльно - кріпкі, економічно незалежні верстви.

Культурне і економічне піднесення села, перехід всієї землі без викупу на власність українського селянства, здобуття торговлі та промисла для українського міщанства, збереження дотеперішних здобутків робітничої кляси і боротьба за нові — будуть напрямними УНДО в організуванню українських мас на шляху до здійснення найвищого ідеалу нації.

VII.

На підставі цих програмових основ буде опрацьована спеціальна програма УНДО.

Як привитало українське громадянство повстання Обєднання?

Серед широких кругів українського громадянства зах. укр. земель утворення УНДО зустрілося з як найбільшим признанням. Всі відчували розпорошення наших політичних сил як ненормальне і шкідливе явище і всі сподіваються від Обєднання переведення організації і скріплення активности не тільки на політичнім, але на всіх других полях громадянського життя.

Особливо великого значіння набрала та обставина, що УНДО групує політичні сили всіх західно-українських земель, а тим самим являється соборницькою партією тої частини України, яка знаходиться під Польщею.

Таким чином усувається поділ на „Галичан" і „Волинякін", який все ще оставав між ними лиха спадщина колишнього поділу зах. укр. земель між Австрію і Росію.

Тепер вже виступають політичні сили українського громадянства зах. укр. земель під прапором обєднання як одноцільна організація всіх зах. укр. земель.

Чи були спроби втягнути до обєднання другі партії як прим. радикалів?

Покищо таких проб не могло бути, бо йшло про те, щоби обєднати близькі собі політичні групи в одну партію, а радикальна партія має своє партійне обличчя, відмінне від плятформи УНДО.

Які чергові завдання стоять перед УНДО?

Першою і найважнійшою задачею УНДО є перевести партійну організацію і таким чином утворити міцну основу не тільки для політичної акції, але для всього національного життя укр. земель під Польщею. Далі УНДО очевидно займатиметься біжучими політичними справами і взагалі старатиметься давати відповідь на всі питання, які ставить життя перед зах. укр. землями.

Провідні ліпі що до сього містяться в висше згаданій плятформі.

Що думаєте робити з закордонним політичним центром?

У відповідь на се можу покликатися на 5. точку нашої плятформи, в якій піднесено, що одною з основ УНДО являється необхідність істнування за кордоном політичного представництва західно-українських земель. Покищо ця важна справа находиться в підготовчій стадії.

Чи думаєте розтягнути свою діяльність і на Америку, в кожи так, то в якій спосіб?

Ми бажалиби оставати в як найблизшім контакті з українськими організаціями в Америці, щоб спільно з ними виробити і здійснити плян як найбільшої і найуспішнійшої участи наших американських братів у розвитку зах. укр. земель.

Все наше громадянство відноситься з найбільшим признанням до нашої американської еміграції за ту жертвенність, з якою вона спішить на поміч старому краєви, одначе цілій тій акції требаби надати трохи інший характер і оперти її на основах взаїмного господарського відношення.

Я просиби наших заморських братів взяти під прихильну розвагу той факт, що ні одна з европейських держав, які брали участь в світовій війні, не може відбудуватися власними силами, без допомоги богатої Америки.

В богато важчім положенню знаходяться західно-українські землі, які з одного боку є більше знищені війною, ніж яканебудь зі згаданих держав, а з другого боку, знаходячися в чужій державі, не розпоряджають свобідно навіть своїми великими матеріяльними засобами. Се наглядно показує, як потрібна поміч американських братів для господарської відбудови старого краю.

При тім треба мати на увазі ще й ту обставину, що після переведення господарської відбудови, край стане здібним сам заспокоювати свої потреби на політичнім і культурнім полі і не буде потребувати обтяжувати далі під тим оглядом американську еміграцію.

ВІД УКРАЇНСЬКОГО КРАЄВОГО ТОВАРИСТВА ОПІКИ НАД ІНВАЛІДАМИ У ЛЬВОВІ.

Ч. 537/25.

Львів, 30. червня, 1925..

Хвальне Обєднанне в Филаделфії,

Дня 27. червня до ч. кв. 332/25 одержали ми із Вашого поручення через Зем. Гіпот. Банк у Львові грошеву посилку **$100 (сто амер. долярів)** рівноварті сумі 516 золотих.

Із цеї суми заплачено нову протезу для інвалідів:

	Зол.
Павло Сорочак, в Домі укр. інвалідів у Львові	110.00
Кароль Лупак, Іщків п. Денисів	110.00
Вислано готівкою за міс. VII:	
Бронислав Лужний, Львів	70.00
Іван Свистун, Замочок, п. Жовква	10.00
Петро Дядюк, Водники, п. Старе село	10.00
Мих. Купецький, Туринка, п. Турринка	15.00
Павло Казань, Ліски, п. Гільче	15.00
Гр. Волошин, Знесіне к. Львова	15.00
Чикин-Вікоцький, Ярослав	10.00
І. Андрусів, Болшівці, п. Болшів	10.00
Т. Панів, Хоросниця, п. Яворів	10.00
В. Качурак, Підгайчики п. Коломия	20.00
М. Гудима, Нежухів, п. Стрий	20.00
І. Волянюк, Боянець, п. Туринка	20.00
С. Дяков, Ісіч, п. Лисець	15.00
Ф. Романів, Ліски, п. Щирець, матер. на одяг	55.00
Адміністр. видатки	1.00

Іменем інвалідів УГА складаємо Хвальному Товариству щиру подяку за ласкаву поміч й остаємо з глибоким поважанням.

ЗА У. К. ТОВ. ОПІКИ НАД ІНВАЛІДАМИ У ЛЬВОВІ:

М. Блецька, голова; М. Гнатюк, скарбник; П. Постоюк, секр.

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ШИКАГО, ІЛЛ. Бр. св. О. Николая, від 106, повідомляє, що звичайний мітинг відбудеть о 1.30 попол. в неділю, дня 23. серпня в гали парохіяльній при Оклей і Рейс ул. Будуть важні наради. Проситься всіх членів явитись на мітинг. Незявившися член заплатить кару 25 ц., а урядник 50 ц. — Никита Гуреї, предс.; Вас. Гриньків, секр.

КОРТІС БЕЙ, МД. Бр. св. Петра і Павла, від 81, повідомляє всіх своїх членів місцевих і позамісцевих, що місячний мітинг відбудеся в неділю, 23. серпня, точно о годині 2-ій попол., в гали церковній. Є важні справи до полагодження. Просимо всіх членів явитися на мітингу. — Іван Букат, предс.; М. Кравець, секр.

ПАСАЙК, Н. ДЖ. Тов. Іс. Хрестителя, від. 97(подає до відома своїм членам, що місячні збори відбудуться дня 23. серпня, о 2-ій год. попол., на ул. 86 Hope Ave., в домі предсідателя. Проситься всіх членів явитись на збори бо є важні справи до внесення. Також на річних зборах було ухвалено перенести збори що поприще чисто то є 86 Hope Ave., 1-шій поверх від Фронту. — Мих. Принтай, предс.; М. Лабачук, секр.

ПРИМІРИ

На голодуючих братів в старому краю засилаю $10.00. Гроші зложили слідуючі: Пані Гуменюкова, котра є вихована в польськім дусі, а відвідуючи польську републику так нею сильно занялася, що каже, щоб та Польща запалася. Вона зложила на голодуючих Українців $5. Від себе даю два дол., жена два дол. та мій син Мирослав одного доляра.

Пізнійше може зможу ще дещо зложити.

Здоровлю Вас Н. Гнатів, Мідлтовн, Н. Й.

Думаю, що тільки Обєднанне як організація зможе повести більш помічну роботу що до нашої нещасної батьківщини в теперішну хвилю, тільки колиб наш загал як слід зрозумів і попер. Висилаю $5 для голодуючих.

З поважанням М. Храпливий, Провіденс, Р. Ай.

Хвальна Організаціє Обєднанне!

Пишу до Вас пару слів з Колумбус. У нас в Колумбус нема тільки дві фамілії, нема з ким зійтися та порадитися, як у других містах наші українські люди несуть поміч своїм братам в старому краю. Ми зложили 22 дол. та просимо приняти на голодуючих в старому краю. Зложили Петро Кондрат $10, Дмитро Кушинський $6, Титус Глущак $5, Жид Еаб Краков $1. О дальших збірках не забудемо.

П. Кондрат, Колумбус, О.

В залученню прошу приняти чек на $30.00 (дар на голодне село). Петро Понятишин з Гемтремк, Міш., $25.00, о. Д. Добротвір $5.

З належним поважанням о. Д. Добротвір, Дітройт, Міш.

Читаючи отсі рядки мимоволі приходить думка, що слова Комітету Допомоги Голодному Селу, висказані в листі до Обєднання відносяться в першу чергу до наших свідомих громадян, які без закликів і примусу сповняють свій горожанський обовязок та сплачують довг свому народові.

„Після одержання від Вас пожертви в квоті $125.00, одержали ми знова Ваш щедрий дар в квоті $500.00. Складаємо Вам щиру подяку за цей дар. Увага, яку виявляєте Ви, оділені від краю океаном, до його інтересів і потреб являється для нас особливо важною і цінною. Вона свідчить про те, що ми стали уже справжню нацією, сини якої скрізь і завжди при всяких умовах не забувають про потреби вітчини, про потреби основи нації українського селянина." Так пише краєвий Комітет допомоги Голодному Селу.

Українські Громадяни!

З над Дніпра, з країни голоду і руїни прийшла допомога вартости більше чим $20.000 для голодуючого населення українських західних земель. А що дали ми, українська іміграція з Америки, яка живе в достатках і добрі? Удар за ударом паде на наш народний організм, замикають школи, рабують селян, відбирають землю, кують в тяжкі кайдани та запроторюють в тюрми наших найкращих синів. Чи дальше мовчати-мемо — МИ АМЕРИКАНСЬКА ІМІГРАЦІЯ — яка в першу чергу повинна дати допомогу? Чи дальше з усміхом глядіти-мемо на голодову смерть наших рідних?

Ні! Так дальше не сміє бути! Наша допомога мусить збільшитися. Марево голоду стоїть перед селом, і ми не сміємо складати рук до спочинку.

Українські Громадяни! Кінчиться небаром місяць серпень і нова посилка, новий дарунок пішлемо, голодним, Рідній Школі, Просвіті, Інвалідам, сиротам. Чи не Вашим обовязком буде подбати, щоби цей дарунок випав як найкраще, щоб ми не мусіли стидатися за американську іміграцію? Тому негайно до праці, до збірок на допомогу Рідному Краеви.

По всі інформації пишіть негайно до Обєднання Українських Організацій в Філяделфії.

ТЕАТРАЛЬНІ ШТУКИ.

Арендар в клопоті, комедія з сільського життя в 4-ох актах (8 осіб) ..... 25 ц.

Султанша, сценічна картина в одній дії (7 осіб) ..... 10 ц.

Степовий гість, драма в 5-ох діях (21 осіб) ..... 40 ц.

Піймав облизня або Перекопустили, жарт на одну дію (10 осіб) ..... 20 ц.

Назар Стодоля, драма на 3 дії (5 осіб) ..... 35 ц.

Суєта, комедія в 4-ох діях, І. Тобилевича ..... 40 ц.

Підгряни, мельодрама в 3-ох діях (9 осіб) ..... 50 ц.

В домашнім затишу або Примірне подружа, сціховинка ..... 30 ц.

Кара совісти, народна драма в 5. діях (20 осіб) ..... 30 ц.

в 1-ій дії (4 особи), Жоржа Куртіяв, перекл. Михайло Ценевенко ..... 20 ц.

Борці за мрії, драматичні ескізи сельськоог життя на 4. дії (12 осіб) ..... 35 ц.

Серед граду куль, або Неустрашима героїня, трагедія в 4-ох діях, в 5-ох відслонах зі співами (12 осіб) ..... 40 ц.

Замовлення слати на адресу:

„SVOBODA", 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

КАРТА ЗМІНИ АДРЕСИ.

Хто зміняє свою адрес у,нехай долучить почтову марку за 10 центів і вишле сю картку на адресу:

"SVOBODA", 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

До Адміністрації „Свободи":

Залучаючи почтову марку на 10 центів прошу змінити мою адресу.

Моя стара адреса була:

Число відділу.....

Імя .....

Улиця .....

Почта .....

Нова адреса є:

Число відділу.....

Імя .....

Улиця .....

Почта .....

ДОПИСІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Збори Союза Укр. Народних Товариств.

Кінець кінцем мабуть вже найбільша спека перейшла. Хотяй неодному добре далася знати, та минулась як усе минається. Родиться, живе і вмирає. Тепер знову надходить той час, щоб подумати про дальшу народню роботу, много і добрих діл, які наш загал повинен виконати в найбільшому часі. Бо сором буде для нас, коли станемо сіяти нову незгоду, бо як бачимо, нині всі свідомі народи лучаться для поправи своєї долі. Тільки ми Українці розбираємося в найдрібніші атоми та самі себе понижаємо в так важну хвилю, коли наш народ в рідному краю простягає до нас свою мозольну руку і благає зі слезами від нас помочі.

В таку важну хвилю ми повинні всі зібратись і якесь гуманне діло постановити.

Тож коли Ви, представники нюйорських товариств, що належать до Союза Українських Народніх Товариств, бажаєте, щоби Союз Укр. Нар. Тов. провадив дальше свою діяльність, так проситься Вас **прийдіть на збори дня 20-го серпня о 8-мій год. в четвер до** Нар. Дому при **217—219 Іст 6-ій улиці, Ню Йорк, Н. Й.,** а переконаємось, чи ми знову зможемо всі разом з Вашою помічю стати до дальшої праці в більшім числі з представниками товариств узятись до спільної праці на народній ниві.

За Союз Укр. Нар. Товариств:
Тимко Милещук.

МИЛВИЛ, Н. ДЖ.

На поміч голодуючим селянам.

Від довшого часу у Милвил, Н. Дж. не робилось як слід народньої роботи через брак солідарности межи місцевими Українцями. Щоби все таки не позістатись позаду других громад, Тов. Запорожська Січ, від. 347 У. Н. Союза за стараннем кількох одиниць скликало надзвичайні збори в справі помочи голодуючому населенню в рідному краю. Предсідатель висше-згаданого товариства гр. С. Чопек, отвираючи збори, пояснив коротко, але зворушаючо, яке горе і нужду переживає український народ під ляцьким кнутом. По короткій дискусії ухвалено внесення поставлене гр. Гр. Замойським, а поперте гр. Копитком, Ст. Пелехатим і Т. Ковальським, щоби виасигнувати $10.00 з тов. каси. Внесення ухвалено одноголосно. Правду сказавши, згадане товариство на кождий поклик сповняє народну роботу. Та на жаль не всі члени сповняють свій обовязок. Як по других місцевостях, так і в нас є самолюби, котрі завсігди критикують, а самі нічого не дають.

На допомогу голодуючим зібрано $41 і 65 ц. Товариші з від. 347 У. Н. Союза жертвували особисто $17.50. Крім того двох членів гр. С. Пелехатий і гр. Йосиф Мінько занялись колектою і зібрали $11.65.

Жертви зложили слідуючі особи:

По $2.00: П. Чопек; по $1.00: Гр. Замойський, Кат. Замойська, Том. Венгжинські, Ів. Копитко, Ст. Пелехатий, Я. Рузеняк, Т. Ковальський, Ст. Чопек, В. Горінь, Ів. Паньчишин, Гр. Шимко, Й. Минько, Гр. Мокринський, П. Продишин, А. Колодчак, Ів. Богуцький, Д. Гнатюк; Й. Кунцевич 60 ц.; по 50 ц.: Ст. Ковальчук, А. Лабяк, А. Антонічук, Семен Гурман, Ів. Семусь, Михайло Даций, П. Грабовський, Р. Юзьвін, М. Швед, Ясь Дупля, Ст. Мудрий, Ф. Кравс, Ів. Микитюк, Он. Гнатюк, А. Романюк, Ю. Вонисько; по 30 ц.: М. Гнатюк; по 25 ц.: Іван Кіценко.

Жертви вислано до Обєднання.

П. С.

ПРОПАЛА НАДІЯ.

Пропала надія
І любов пропала,
А я сиротою
У світі зістала.

В надії й любові
Щастя я снадала;
Не так мі судилось,
Як я сой бажала.

Бажала я собі
В любові прожити
З тобою, миленький,
Серденько злучити.

Та любов пропала
Й надія лишила,
В серденьку ненависть
Гніздо собі звила.

Шамокін, Па., 12. серпня 1925.

Анна Хомяк.

НОВИЙ ГЕРОЙ.

Індівідуальність Абд-Ель-Кріма.

Поза сухими офіціяльними звідомленнями з мароканського фронту почувається, що нова кольоніяльна експедиція Франції має до діла не лише зі звичайною армією туземців, але з військом, оживленим духом нової великої людини. Ще вчора голова якогось африканського племени, нині грізний полководець для двох европейських держав. Абд-Ель-Крім зосереджує на собі увагу не лише Франції та Еспанії, які поневолі мусять порозуміватися у спільній обороні проти нього, але й тих, які з далекої обсервації стежать за ходом подій.

Абд-Ель-Крім — це молода людина, має 34 роки, уроджений в Агадірі. Його плем'я було споріднене зі старою мароканською династією. Він тільки один раз покинув рідну землю, поїхавши для розривки на Малягу. Абд-Ель-Крім починає з молодечих літ думати про визволение свого племени. Еспанці лякаючись його впливу, арештують його в 1916 році і він рік просиджує в вязниці. В 1920 р. виїзджає він з Мелілі до Ріфу і там починає братись за організаційну працю. Спершу звичайний ватажок банди, хутко організує военний союз, що має приготовити повстанне. Коли Еспанці вислали проти нього 20,000 армію — він розбив її в пух та прах. У 1922 р., стає султаном, по чотирох роках фактичного необмеженого правління.

Зверхній вигляд Абд-Ель-Кріма дав би підставу до висновку, що се провідник редігійної секти, мрійник-анахорет. Він середньої величини, кремезний, з чорною бородою, з нижними, інтелігентними руками, що не знали фізичної праці. Його мрійливі очі та пів-усмішка не зраджують дуже реального думкованого, практичного орґанізатора, що не любить богато слів і кожду справу зясовує в кількох коротких та ясних реченнях.

Вплив Абд-Ель-Кріма між його земляками не має чисто містичної причини. З нужденної, малої країни він сотворив державу, де почувається лад та закон. Давні звичаї особистих порахунків без суду — щезли; приватне майно починає мати за собою право, — шляхи комунікації европеїзуються. Над населенням висить справедлива та грізна рука суду, основаного на законах. Столиця зеднана з кордонами держави телефонними лініями; в будинку суда на зранку до ночі вистукують машинки, що полагоджують негайно всі державні справи. Султан має до свого вжитку два автомобілі і чимало инших европейських винаходів, які придбав у війні з Еспанцями, захопивши величезну добичу і навчившись нею орудувати. У свіжім справозданні французького капітана Дюбоена, команданта посту в Ауле, якого Ріфанці блькували на протязі двох тижнів, находимо таку цікаву подробицю. Абд-Ель-Крім, користуючись модерною артилерією, має на своїх послугах мабуть чужинців, які телефонічно повідомляють про хід операцій. Коли Французи на фронті перекликувались з Ріфанцями глумливо, що не вміють стріляти з гармат, на се одержали таку відповідь по французськи: „Не журіться, всі попадеться в наші руки".

Найвисшою метою Абд-Ель-Кріма є здобути Фез. Він воює на ріднім терені, з яким є прегарно ознайомлений, і власними методами, супроти яких такий досвідчений генерал як маршалок Ліоте не в силі справитись. Французький уряд дуже радо ввійшов би нині на шлях порозуміння, як колись з Абд-Ель-Кадером, що пірвав в Альжирі Арабів до повстання проти Франції, воюючи на протязі 15 років, а згодом склавши мирно зброю, переїхав на мирне життє до Парижа, як льояльний французький підданий і дослужився великого хреста почесної легії.

Здаєть, що таке порозуміне з Абд-Ель-Крімом буде важче.

РУХОМІ ОБРАЗКИ.

Дуже богато української молодежи інтересується рухомими образками і досвячує на се кілька вечерів кождого місяця. Пічас такого представлення перебігають поперед очи рідноредні видки, околиці, ліси, люди, звірята і т. п. На жаль ті всі сцени не наші, нам далекі а часом й томлячі.

Чи що ви хочете натішитись своїми рідними, близькими вашій душі, околицями, як любите природу, полюбуєтеся диких звірів, їх рик по ярах та лісових гущах — купіть собі книжку Захар Беркут, написану Іваном Франком, а ся заведе вас в нашу буйальщину рідного краю, покаже вам такі прекрасні сцени, такі хороші видки, а також дозволити в цій широкій Америці, а крім краси природи та її явищ, покаже вам не тільки образи піль, лугів, лісів та звірят а головно людий, давних наших предків, їх діла і думки, їх боротьбу о землю і волю, їх самопосвяту для добра рідного краю і їх героїв, що готові були жертвувати своє життя за добро своїх братів — за щастє рідного краю.

Прийшіть $1.50 мані-ордером або марками до Свободи, 83 Grand Street, Jersey City, N. J., а відворотною почтою вишлете до так дуже корисну і корисну книжку.

МИХАЙЛО ЗАЗУЛЯК, барітон, з акомп. орхестри.

27027F	10-цалів 75 цент.	Верховина.
		Гей, там на горі Сопіє.

Ви знаєте, що найліпшу укр. музику дають рекорди Columbia. Взяти, наприклад Тріо Токарова. Се прекрасні артисти, повні гумору і життя. А як вони репродукуються на рекордах „Колюмбії"! Се найкращі рекорди, які колинебудь були виконані, як співи так і танці.

10-цалеві — 75 центів.

	Пішла Гандзя жито жати.		Не Щебече Соловейко
27026F	Ой, під гаєм зелененким Вокальне Тріо М. Токарова.	27012F	Ой, Ти, Боже, Милосерний. Д. Медовий, тенор.
27024F	Верховинець. Бурлака. Д. Медовий, тенор	27011F	Свати. Де моя хата? Ів. Петлях і Грицько Когут, гумористи.
27023F	Українська Полька Мазурка. Укр. Орхестра	27010F	Танець Чумака. Вечірниці. Танець. Колюмбія Укр. Орх.
27022F	Українські народні пісні Часть 1-ша і 2-га. Вокальне тріо М. Токарова.	27009F	На ярмарці. Придуркована Галка. Веселі Полтавці.
27021F	Збір українських пісень І шумить і гуде. Вокальне Тріо М. Токарова.	27008F	Українська полька. Полтавський танець. Колюмбія Укр. Орх.
27020F	Український Гопак. Щасливий і веселий. Вальц. Дует на Гарманях	27006F	Зіронька, Тропак Колюмбія Укр. Орх.
27019F	Стій, Сапата. Двірник. Петро Гурський, барітон.	27005F	Циганка, Тропак Колюмбія Укр. Орх. Та нема гірш нікому Зібралися всі бурлаки Д. Медовий, тенор.
27016F	Коло млину. Козак одізжає. Д. Медовий, тенор.	27002F	Ой пійду я лугом. Чи ти мене вірно любиш. Вокальне Тріо М. Токарова.
27014F	Українські потпурі Ч. 1 Українські потпурі Ч. 2 Українська Орхестра	27003F	Ой, не ходи, Грицю. Ой, із за гори. Вокальне Тріо М. Токарова.
27013F	Ой, мати, мати За Неман їду Д. Медовий, тенор.	27001F	Гей, ну братця до збруї. Ой наступає та чорна хмара. Д. Медовий, тенор

Columbia
PHONOGRAPHS RECORDS

Ukrainian 202.

СОЛОМЯНИЙ ВДОВЕЦЬ.

Мій приятель здавна зітхав до тої хвилі, коли його жінка виїде з дітьми на вакації і він відітхне повними грудьми, як за добрих парубоцьких часів.

— Чоловіче! — говорив мені захоплено. — Яка роскіш прийти над раном до хати і перевалитися на ліжко, не скидаючи навіть черевиків.

Викуриш одну-дві папіроски, кинеш їх ненебудь, посвищеш пару мельодій і навіть сам не знаєш, коли заснеш.

— Так, так, це правда — відповідаю — але з харчем трохи клопіт. Волочишся по ресторанах, не в пору зїш, Бог-зна що, а потім затроєння, болі голови, катар...

— Іди! Що балакаєш. Я те все переходив у першому році подружа від домашнього харчу, а катар маю ще й досі. Але бачиш, річ не в тім. На катар мусить бути приготований кождий, хто жениться з молодою дівчиною, хочби вона навіть у „Новій Хаті" провадила куханьский відділ. Головне: ти тратиш у подружу свободу діла, слова і навіть думки. Приїдеш пізно додому — авантура, даш одно слово — видадуть тобі досять задумаєшся над способами самовбийства... жінка пишає інша програма в кіні. Одним словом: невільник.

— Ти страшно несправедливий в осуді!... можливо, генералізуєш відірваний випадок!... Але, будь ласка, признай, що жінка, якаб вона не була, каву тобі добру зробить!...

— Каву?!... перебив мій приятель. — Я сам собі те все трафлю ліпше зробити. Не віриш?! Отже переконаєшся. Як тільки жінка виїде, я тебе запрошу на свою каву, побачиш еф-еф, перша кляса.

За два дні жінка мого приятеля виїхала на вакації.

— Первуз! — крикнув до мене мій приятель, коли я зайшов до свойого приятеля на каву. Мало що бракувало, а був би покушав того прекрасного напитку. Але доля була проти мене, а за те видимо по стороні мойого приятеля.

— Молоко скисло — заявив мені з такоюж міною зараз після вступних чемностей. — Але ми собі порадимо. Молоко було спарене і тепер буде з того знаменитий йогурт. Завтра в тій самій годині ми собі кропнемо йогурта.

Я згодився радо на пропозицію, тимбільше, що не було иншої ради.

Знову прийшов день і знову прийшла четверта год. пополудни.

— Брате! — стрінув мене господар. — Прокляття з тим молоком. Не знаю, яким способом зробився з нього сир.

— Може хто підміняв? — питаю.

— Дуже можливо!... Але з тим можна витримати. Ми собі, друже, зробимо капітальний „сир зі сметаною." Я його віджіджу, а ти завтра потрудися до мене. Недалеко і маєш час!

Другого дня я був зайнятий, третього також, аж четвертого зайшов до приятеля. Історія чудесних перемін молока зачинала мене цікавити, як духи в Бродах.

Але й тим разом не судилося мені попідвечіркувати. Сир, постоявши бездільно чотири дні, набрав жовтої краски і такого дивного запаху, що годі було його їсти.

— Нічого! — запевняв незражений господар. Я вмію робити кварглі. Зайди за пару днів — похаласуємо, аж любо.

На жаль і того кулінарного архитвору мойого приятеля я не кушав.

Кварглі розлізлися по цілій кухні, а кілька втікло навіть на двір.

Галактіон Чіпка.

БУВАЛО БУЯЛО, А ТЕПЕР... І ТЕПЕР БУЯЄ...

Може хтось собі пригадує з років 1906—907 оті маніфестації союзницької на Волині. Процесії од села до села з церковними хоругвами, російськими прапорами, царським портретом, союзницькими знаменами і т. п. Гимн, Боже царя, Урра, Русь ідет! Тріскучі погромні промови з вигуками „Бий Жидів, Поляків і всіх бунтівників!" Хто-б подумав тоді, що то вона стане колись „земьон польском, бо з дзяда прадзяда" і т. п.? Хоч би тоді на показ виткнулась була де польська „глова чи мова". А тепер, який контраст; мов їх і не було отих „істінно-руских" зроду тут. Але варто тільки придивитись добре то й... всі вони тут. Отож і я віднайшов такого на урочистости 3 мая... провідником тої урочистости. А саме трапилось випадком мені тоді бути в чужій громаді. Ну й почалось по відомій усім програмі. Тільки тут було цікавого те, що забракло, як водиться, Поляків на свято. Не було ані ксьондза, ані промовця Поляка. Ну! „за іменієм гербової пішем на простой", правив молебен і промовляв „наш" пан-отець! Правив, як правив, але промовляти... требаж „міністеріяльної тресці" (змісту) триматись. І чиж... Своєвоїє и терор господствовали в Росії... У нас закривалися польські школи, а чить нпр. висказ одного з учителів: „За обучение детей польскому жих нам адвокатів, що „не о язику в тайной школе грозила линокий судья, за котрим слід тюрьма, Сибир. Нам нельзя было даже говорить на улице по польски і т. д." Та як ревне ли покійного від 18 літ, не по „Нех жиє!" — я аж присів зі зволили йому брати живійшої страху. Та знову таки спинаюсь участи в громадянськім житю. на пальці, приглядаюсь: хтож Зате не жалів ніколи грошей це промовляє, наче зза спини на добродійні цілі. Хто тільки пан-о. Але до губи рухаються у удався до Нього за матеріяльною помічю, дістав її. Прийшов він сам говорить. Нічого не розуміє!... Хтож такі ми?... Невжеж „нашому" пан-отцеві комічне було треба тоді учити діно, на віки. — Похорона відбутий по-польськи, та хотілось дія дня 10. липня при великому балакать?... Дивно... мана хід кій участи української громато яка. Алеж бо й пан-отець ди. видався мені знайомим. Пригадую, що десь бачив. Питаю сусіда: „Що це за пан-отець — ніби мені знайомий?" — „Пан-отець, каже, та він всім знайомий. Цеж бувший лавзятий союзник, що ходив з Віталієвськими процесіями, та говорив промови і..." — І кричав „Бий Жидів і Поляків!" — кажу я.

— Егеж той самий, — сміється сусід.

—Овва! А щож йому за це? — питаю.

— Та щож, 30 сребренників, чи то пак злотих лупіє. Не завжди нагода трапляється. Добре на тютюн.

— А-а! Дивні діла твоя Господи! — кажемо сідаючи під тинок.

А похід посунувся селом і здалека до нас лунало „Єшє Польска не згінела"... Щеб пак!...

Л. Чук.
„Наше Життя.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Іван Огоновський, судовий радник, помер дня 8. липня с. р. у Львові в 59 р. життя. Покійний, син незабутнього Омеляна, був суддею в Борщеві, Рогатині, Бережанах, а від 15 літ у Львові. Всюди умів зеднати собі любов у своїх, та пошану у противників. Був добрим громадянином і чесним та справедливим суддею. Про його діяльність як судді, хай свідчить польські школи, а чить нпр. висказ одного з учителів: „За обучение детей польскому жих нам адвокатів, що „не о язику в тайной школе грозила линокий судья, за котрим слід тюрьма, Сибир. Нам нельзя было даже говорить на улице по польски і т. д." Та як ревне ли покійного від 18 літ, не по „Нех жиє!" — я аж присів зі зволили йому брати живійшої страху. Та знову таки спинаюсь участи в громадянськім житю. на пальці, приглядаюсь: хтож Зате не жалів ніколи грошей це промовляє, наче зза спини на добродійні цілі. Хто тільки пан-о. Але до губи рухаються у удався до Нього за матеріяльною помічю, дістав її. Прийшов він сам говорить. Нічого не розуміє!... Хтож такі ми?... Невжеж „нашому" пан-отцеві комічне було треба тоді учити діно, на віки. — Похорона відбутий по-польськи, та хотілось дія дня 10. липня при великому балакать?... Дивно... мана хід кій участи української громато яка. Алеж бо й пан-отець ди. видався мені знайомим. Пригадую, що десь бачив. Питаю сусіда: „Що це за пан-отець — ніби мені знайомий?" — „Пан-отець, каже, та він всім знайомий. Цеж бувший лавзятий союзник, що ходив з Віталієвськими процесіями, та говорив промови і..." — І кричав „Бий Жидів і Поляків!" — кажу я.

— Егеж той самий, — сміється сусід.

—Овва! А щож йому за це? — питаю.

— Та щож, 30 сребренників, чи то пак злотих лупіє. Не завжди нагода трапляється. Добре на тютюн.

— А-а! Дивні діла твоя Господи! — кажемо сідаючи під тинок.

А похід посунувся селом і здалека до нас лунало „Єшє Польска не згінела"... Щеб пак!...

Л. Чук.
„Наше Життя.

Л. Горбачевський. Дня 16. VII. вранці покінчив життя трагічним шляхом відомий в широких колах Львова Лев Горбачевський. Покійний переходив дивні закрутини життя. Тиняся як артист українського театру, виступав якийсь час у львівському міському театрі, був малярем, працював на селі, то знову в місті, киданий хисмерною рукою долі з закутини в закутину. В повоєнних роках довелося йому переживати нечувані злигни, одначе він мовчки все переносив, укриваючи тайни гіркої будешцини перед посторонніми. Людина спокійної вдачі і незвичайно амбітна, не сміла нікого просити ні молити помочи, хоч цеї помочі нераз потребував, щоби прокормити рідню, бо сам відмовляв собі днями поживи. Цю поміч був би нераз найшов, бо як людина наскрізь чистого характеру, був загально шанований і люблений. Не скористав з цього. Попав у фінансову скруту. Горда душа не покорилася, не хотіла перенести неслави. Револьверовим стрілом сам укоротив своє життя. Покійному було 51 років. Осиротив дружину й доню, абітурієнтку учительського семинара, залишаючи по собі память трагічної жертви лихоліття.

Plainfield Estates Plainfield New Jersey

½ АКРА ЗЕМЛІ **$450** І висше

В найліпшій забудованій секції; 19 домів вже збудованих там і будуються нові; вода, електрика; близько школа, церквей, склепів, трамваїв, землі без довгів, гарантована власність. Останніх 100 акрів. Надзвичайна нагода для охочого мати свою хату, можна сейчас будувати, досить землі під огородовину і кури.

Ми будуємо і помагаємо грошево при будові Вашого Дому.

$25 ЗАВДАТОК. — РЕШТА МІСЯЧНО

Пишіть або прихоріть по дарові тікети для ознайомлення сеї гарної реальности.

VOLHALLA REALTY & IMP. CO. 132 NASSAU STREET NEW YORK Room 439

ЧИ ВИ Є ПЕРЕДПЛАТНИКОМ

„СВОБОДИ"

КОЛИ ЩЕ СЕЇ ЧАСОПИСИ НЕ ПЕРЕДПЛАЧУЄТЕ, ТО ЗАЧНІТЬ ПЕРЕДПЛАЧУВАТИ Й СЕЙЧАС.

„СВОБОДА" є найбільшою зі всіх українських часописів в новім і старім краю.

„СВОБОДА" виходить кождого дня з виїмкою неділь і свят.

„СВОБОДА" подає цікаві новини американські і краєві.

„СВОБОДА" також подає найдокладніші відомости з теперішних подій в старім краю.

ПЕРЕДПЛАТА ВИНОСИТЬ:

В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ НА ЦІЛИЙ РІК		$ 7.00
„ „	НА ПІВ РОКУ	$ 3.75
„ „	НА ТРИ МІСЯЦІ	$ 2.00
В ДЖЕРЗИ СИТІ, КАНАДІ І ЗА ГРАНИЦЕЮ:		
„ „	НА РІК	$10.00
„ „	НА ПІВ РОКУ	$ 5.00
„ „	НА ТРИ МІСЯЦІ	$2.75

Звертається увагу, що на кредит нікому не висилається часописи.

„SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

ДРУКАРНЯ

У. НАРОДНОГО СОЮЗА „СВОБОДА"

виконує старанно, дешево і на час всякі друкарські роботи як:

СТАТУТИ, ПРОГРАМИ І ТІКЕТИ НА КОНЦЕРТИ, ПРЕДСТАВЛЕННЯ, ПІКНІКИ І БАЛІ, ЯК ТАКОЖ КОВЕРТИ І ЛИСТОВІ ПАПЕРИ ДЛЯ БРАТСТВ, ТОВАРИСТВ І СЕСТРИЦТВ.

Проситься всі відділи У. Н. Союза удаватися зі всякими замовленнями до своєї власної друкарні на адресу:

„SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

ФАРМИ!

ФАРМА гарна і пишлатна, 170 акрів, 120 під плугом, решта пасовисько і будівельний ліс, сад, ріка, дім 10 кімнат, вода в домі, 6 других забудовань в добрім стані, 20 добрих коров, 2 кізлки, 3 коні, кури, качки, гуси, вся потрібна машинерія, миля і пів до міста. Ціна $8300, готівкою $3000, решта на легкі сплати. — Фарма 58 акрів, 40 під плуг, пасовисько, ліс, сад, ріка, дім 8 кімнат, 2 акрів забудовання, 3 коровн, кінь, 300 курий, все потрібна машинерія, 3 милі до більшого міста. Ціна $3600, готівкою $1500.

P. O W D Y,
194 Ave. A, New York City.

ФАРМИ! ФАРМИ!
На продаж фарми і доми або ґарди на ціні.

Фарма 140 акрів, 23 акри кукурузи, 17 жита, 20 вівса, 18 ліса, 3 сади, 13 пасовиск, решта сіно і пасовиско, дім 8 кімнат, 6 инших будинків, вода у всіх будинках і на фармі, 2 коні, 7 коров, 2 зілвки, 350 курий, 400 курчат, 18 безрог, машинерія, трактор, молотільня. Ціна $8300, готівкою $4150. — Фарма 50 акрів, 5 акрів ліса, сад, решта засіяно рішним збіжем, дім 7 кімнат, 4 инших будинків, 2 коні, 2 корови, 300 курий, машинерія. Ціна $3500, готівкою половина. S. FILANOWSKY, 103¼ St. Mark's Pl. (E. 8th St.), New York City, або 92 Main St., Flemington, N. J. Tel. 132 L.

ДОБРА НАГОДА.

Фарма 150 акрів, половина чорної орапої землі, а половина грубого ліса, 8 добрих будинків покриті білою блахою, дім на 8 кімнат з порчом, ґа фарні знаходиться 8 акрів вівса, 8 акрів жита, 7 гречки, 4 кукурузи, 3 картофлі, 20 тон сіна, пів акра цибулі а решта засаджено яринною, 5 коров, 4 безрогі, 4 коний, 200 курий, все машинерія як жниварка, косарка, плуги, коловейтер і другі машини, 2 вози, 2 сзиці і новій автомобіль, фарма положена поміжи трома великими містами, одна миля від міста, де знаходиться молочарня при стейтовій дорозі в стейті нюйорк. Ціна за всю 5,000 половину вплати, на фарні довгу мета, спродає ся без агента, зголошуватися до: Michael Hanioshyn, 261 Ave. B., межи 15—16 улицею, 2 поверх, по 6. годині в вечер.

ПОЗІР УКРАЇНЦІ!

Спродам 10-акрову фарму дуже дешево, продаю по причині старости літ. Маю 2 коні, дві корови, стадо курий і качок, і инше. Дім на 7 кімнат, стайня мурована, над стайнею велике місце на сіно і все друге. Фарма межи Українцями, недалеко міста Blairstown. Ціна за все $3000. Голоситися до властителя:

T. CHERNIWASKY,
R. D. 1, Box 54, Blairstown, N. J.
або до:
S. CHERNIWASKY,
337 New York Ave., Newark, N. J.

ХТО ХОЧЕ КУПИТИ!

дім, ґоту, фарму, бучерню, кешин-шоп, реставрацію або хоти в Фларіді в Putnam County, нехай голоситься до мене. Доти в Фларіді продається, сама земля, по $49.50. Я репрезентую фірму з найбільших фірм з Нюарку. Писати до: John Holak, 117 Camden St., Newark, N. J. 191-92

ФАРМИ! ФАРМИ!
На продаж фарми, 50 ц. тиет з Нюарку. Фарми продаю в ціні від $3000 до $20.000. Пишіть по інформації на адресу: 188,92

W. PASKA.
18¾ Washington Ave., Elizabeth, N. J.

ВЕЛИКА ФАРМА на продаж 189 акрів, 30 акр. ліса, величезна барна а дуже добрі стаї, стайня на 30 штук худоби, 6 коний, курник на сотки курий, трохи барня на безрогі, три студні, рясно плодне через фарму, дім 8 кімнат, богато овочевих дерев, управної ріллі около 150 акр. Дім і барні мальовані, 4 милі від міста, пінтора мил від стейт. дороги. Ціна $4,500. Голоситись до МИХАЙЛО БУНДА, Box 53, Fulton, N. Y. 192,5,6

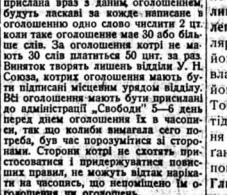

Праздничний на все Пійте
Пейн-Експеллер
Коли Вам докучує ревматизм або невральгія, натріться у болючому місці сим знаменитим домашнім лінїментом, а поздоровіте скоро.
Ціна 1 70ц в аптиках. Тиждїть на торговельній знак Якор.
F. AD. RICHTER & CO.
Berry & South-5th Sts.
Brooklyn, N. Y.

ПОЗІР! ПОЗІР!

Сим подається до відома всім нашим читачам, що присилаючи до по міщення рідні оголошення до часописи „Свобода", треба рівночасно враз з оголошенням прислати і належність за них. Щоби читачі могли орієнтуватися яка належність має бути прислана враз з даним оголошенням, будуть ласкаві за кожде написане і оголошено одно слово числити 2 ц. коли таке оголошене має 30 або більше слів. За оголошення котрі не мають 30 слів платиться 50 цнт. за раз. Виняток творять лишень відділи У. Н. Союза, котрих оголошення мають бути підписані місцевим урядом відділу. Всі оголошення мають бути присвоєні до адміністрації „Свободи" 5—6 день перед днем оголошення їх в часописи, так що колиби вимагала сего потреба, був час порозумітися зі сторонами. Сторони котрі не стоять при стосовятися і придержуватися повисших правил, не можуть відтак нарікати на часопись, що непомішено їм оголошення чи оголошень.

Адм. „Свободи".

В СПРАВІ ДОПОМОГИ ПРИ БУДОВІ НАР. ДОМУ В ГЛИНЯНАХ.

(Поклик зі старого краю).

До Вас, Уроженці Глинянського судового повіту, котрих гірка доля вигнала з Рідної Землі і кинула на вільні землі Вашингтона, горячі краї полудневої Америки, тай урожайні простори Канади—звертаємось з пламенним зазивом „допоможіть нам"! — Піддержіть нас в тяжкій боротьбі о відержання в чести і достоинстві Вашого обкерваленого і знесиленого, в найдани закутого Народу, о затримання в гідних руках Вашої, Ваших гірким потом зрошеної, рісними слезами скропленої, багряною мученичою кровю, Ваших братів, батьків, сестер і найдорожших злитої землі!

Не в сил, ми, пригнічені політично, виссані матеріяльно податками, добиті елементарними нещастями (посуха і мишва) на своїх обезсилених барках понести всього тягару боротьби. Руки омлівають, мозок перестає працювати, а ворог лютує, скаженіє, сичить і заїло кидається на свою жертву, щоб їй завдати останній смертний удар. — Останніх сил добуваємо, щоби не впасти в нервнім змаганню тай не покрити соромо кісток полягглих героїв наших. Вицвіт національної енергії шлемо в перші ряди боєві, в надії, що Ви наша резерва вкинете всі свої сили на цей тяжкий фронт культурний і рішення випаде в нашу користь.

Не много від Вас жадаємо — хоч самі і життям платимо, — лиш цієї вдовиної долярової ленти. — Цей всесильний доляр рядить цілим світом, під його музику скачуть можновладці польського моцарства, йому складають чолобитню всі. Тому і нам його треба, яко антідозу до вилічення і зведення нашого національного органіму. Без нього не в силі ми понести тягару вибудовання в Глинянах „Народного Дому", який би став центром нашого національного та культурного життя. Він має стати нашою повітовою твердинею, в якій борці будуть виховувати вірних синів нашої, в найдани закутої Батьківщини! Вони понесуть матеріяльний і освітний добробут під курні сільські стріхи Ваших рідних і бодай в части усушать пекучі сльози полишених Вами Ваших найдорожших!

Тому спішіть з як найобільшими датками на нашу народню твердиню в Глинянах, а Вам заплакана і знесилена Ненька Україна сторицею відплатиться, а Ваші імена золотими буквами будуть записані в фундаментальній книзі на вічну память і славу будучого поколінню!

Жертви проситься слати на адресу: „Фонд будови Народнього Дому в Глинянах, книжечка ощадности ч. 7352 в Кооперативі „Товариство Задаткове" в Глинянах, Галичина, Полянд.

КОМІТЕТ БУДОВИ ДОМУ:
Василь Шульга Михайла, Михайло Тимняк, Михайло Савчак, Василь Тимняк Стефана, Михайло Шульга Івана, Іван Левицький, Галан Микола, Сава Бурнашок, Федь Савчак, Михайло Куницький, Мих. Шульга Михайла, Теодор Бородчак, о. Павло Бачинський парох, Др. Микола Рибак, Роман Романів, (один підпис нечиткий).

* * *

Подаючи згаданий поклик в справі будови Укр. Народного Дому в Глинянах — до відома всіх уроженців судового повіту Глинян, прошу ласкавих жертводавців висилати жертви на подану адресу до Товариства Задаткового або на мою адресу. Тому, що Управа Дому задумує видати Пропамятну Книгу жертводавців, буде пожбажаним, щоби з кождою жертвою висилати поіменний спис жертводавців, та зазначувати місце уродження. Інтересуючимся цею справою радо подам потрібні інформації.

Моя адреса:
Mr. W. GALAN,
847 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.

ПРОГУЛЬКА ДО
MAUCH CHUNK
"The Switzerland of America"
Заїзд з „Switch Back" колійової Тали через гори.
Дорога понік Чорні Діяманти.
в Неділю, Серпня 30-го
$2.40 ЗВОРОТНИЙ БІЛЕТ
Білети добрі лишень на прогульковім трені.
Час Eastern Standard.
Лиш. Нюрк 7.37 А. М. (Hudson Terminal only). Лиш. Джерзи Сіті 7.50 А. М. (Exchange Place Station). Лиш. Нюрк 8.20 А. М. (Elizabeth і Meeker Aves.). Прогульковий трен вертається з Mauch Chunk 5. 7. P. M. Поклікові прогульки Вересня 6 і 20.
Тиєти до набутя в Exchange Place або Journal Square. Телефон Інформаційного Бюра Montgomery 7000.
Lehigh Valley Railroad
"The Route of The Black Diamond"

ІНСТИНКТ САМОЗБЕРЕЖЕННЯ.

Зріст націоналізму серед народів цілого світа викликав у патріотів невпинну журбу за будучність своїх націй. Страх перед депопуляцією та загином не дає їм спати і вони придумують щораз нові способи на розріст свойого племени, як дехто з нас на розріст фабрики мила „Мута".

Німці видали наказ до всіх мамів, щоби в імя неминучого реваншу з Францією і Ко., приводили щороку на світ здорову дитину, або й близнята. Це має тревати аж до виразного відкликання.

Французи такого наказу видати не могли, бо це лежало поза границями національної спроможности, але за те втяли иншу штуку. Наложивши податок на бездітних кавалерів, назначили рівночасно великі нагороди за кожде немовля, хочби воно було неміче, як наше політичне життя.

Краще від Французів і Німців зробили Італійці. Муссоліні просто взяв і „переписав" усіх інородців на італійську віру. Справа сяк-так полагоджена до часу, заки апенінський чобіт не зморщиться до природної величини.

Але ще найліпше з усіх народів поставили справу сусіди. Вони ще на довго перед війною почали плянову акцію в напрямі надприродного збільшення своєї нації і треба признати робили це з успіхом.

Після війни справа надприродного розросту польської нації пішла ще більшим розгоном. Остання конскрипція виказала, що на східних окраїнах польський відсоток підніся за два роки від 5 на 25 пр. або й більше. Професор Ромер ще до нині непевний, чи це наслідок національного освідомлення православних мас, чи патріотизм кресових невіст, з яких кожда привела за два роки на світ кругло по 1000 дітей...

Та видно ці всі охоронні середники патріотів показалися ще недостаточними.

Коли вірити газетним звісткам, Поляка Циганейка положив на лопатки (крім Богатирова) Німець Штекер чи Штекер. Булоб нещастя як би не... якийсь Гаркавенко, що поконав Німця Штекера чи Штекера і вратував славу рідного спорту.

Після тієї побіди цілий світ довідався, що в „Гербряжу" Несецького стоїть чорне на білім: Гаркавенко (фальсе Гаркавенко, гербу „караїм" — родовіти Поляк"...

Спорт нині відіграє важну ролю в житю нації і впливає не тільки на її славу, але й на її розріст. Всякі Брайтбарти, Макаревічі і Гаркавенки є вже беззастережно причислені до Поляків. Тепер радиж ще пошукати за генеалогічним деревом таких атлетів як Демсей, Карпантіє і Нурмі. Їх назвиска вказують безперечно на польське походження і треба їх ратувати для нації.

Галактіон Чіпка.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ГРОМАДА в NEW HAVEN, CONN., пошукує диякочителя морального, тверезого, здібного провадити хор, уряджувати представлення, а передусім управленого в добрім провадженю парохіяльної школи релігійно і патріотично. Посада отворена від 1-го вересня 1925. Винагородженє після умови. Зголошення прошу адресувати:

Rev. R. WOLYNEC,
123 Park St., New Haven, Conn. 192-01

ДЯКОЧИТЕЛЬ іспитований, з довголітною практикою, пошукує доброї посади, взірцевого і з великим успіхом провадку науку дітий, хор, представлення і концерти. Місце може обняти з початком вересня. Ласкаві зголошення слати на адресу: A. A. Diakouchytel, c/o Svoboda, 83 Grand St., Jersey City, N. J.

НА ПРОДАЖ ВИДО-КЛІНЕРСЬКИЙ інтерес, добра нагода для двох спільників. Голоситися до AMERICAN WINDOW CLEANING CO., 618 Carlton Ave., South Bethlehem, Pa.

Мущини! Хоронїть се бо перед всіми заразливими хоробами.
SANYKIT
Охоронки для мущин. Дає найбільшу охорону.
Велика рурка 35 цнт.
Кн (4's) $1.00
У всіх аптиках або у San-Y-Kit, Dept. B, 92 Beekman St., New York
Пишіть по циркулярі
КАТАР МІХУРА

ЮЛІЯ ЯРЕМА
РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
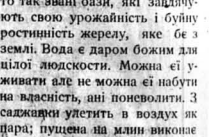
ВИПОЗИЧАЄ КЕРИЧІ НА ВЕСІЛЯ, ХРЕСТИНИ І ВСЯКІ ДРУГІ ЗАБАВИ.
129 E. 7th ST., NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2568

ГАЙДАМАКИ
ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
видання ілюстроване артистом А. Г. Сластьовою, велика настільна книга (13x17 цаль).
В карт. оправі $3.50, в полот. оправі $5.00, в люкс. оправі $6.00.
Замовляйте посилайте до:
„СВОБОДА",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ВОДА В ПРИРОДІ.

(Докінчене).

Властиво океан є тілько один, а ділимо єго на менші части як Великий (тихий), Атлянтійський, Індійський, Північний і Полудневий.

Вода морська є густійша від солодкої, для того лекше в ній пливати. Містить вона в собі розпущені всі ті тіла, які подибуємо навіть соли, срібла і золота. Смак сеї води є солоно-гіркавий а на кождих 1000 літрів містить в собі ріжних розпущених солий 34—38 літрів. З того около 26 літрів припадає на звичайну або кухонну сіль, яку отримуєся навіть через відпарування морської води штучно, або при помочи тепла сонічного в плитких калужах, в яких єя вода збирається. В многих околицях як пр. в Галичині в Величці находяться поклади соли які позістались по давнійшім якімсь мори, котре зникло.

Цікавою річию є, що склад морської води в ріжних частях є майже той сам. Се є доказом, що вода мусить безнастанно мішатися значить навіть (лимани Дніпрові над Чорним морем, недалеко Одеси, Азовське море) з найбільшої глубини частиці води підносяться до гори і противно з поверхні опадають на дно. Щож є причиною сего руху води в напрямі з гори в долину? Сей рух викликує ріжниця температури в ріжних верствах води. Легко о тім переконатися, коли будемо огрівати з долини фляшку з водою, в якій находиться тертовине. Вода огріта на споді йде струєю до гори, а по при стіни спадає з гори в долину вода зимнійша. Подібно діеся і на більших просторах з водою. Зимнійші верстви як тяжші спадають в долину, а теплійші лекші йдуть до гори.

На основі сказаного легко пояснити замерзанне води. Сей безнастанний рух води відбуваеся так довго, аж ціла маса води осягне температуру 4 степені Цельзія, при якій є найгустійша. Понизше сеї температури вода знов розширюється, отже стає рідша, а тим самим лекша, через що горішні верстви як остудяться понизше сеї темп. 4 ст. Ц., не падуть на дно, але лишаються на верха, а остудившись до 0 ст. або й низше, замерзають, коли тимчасом під ледом має вода постійно температуру 4о. С. що уможливляє істнованє водним животним.

Рівночасно замічаємо у воді морські струї, якби ріки плили по морю. Таких струй в океані є много, одні з них є дуже великі і сильні, инші слабі ледво замітні.

Є більше причин що викликують струї. Першою з них є оборот землі около своєї оси. Вода як лекша не може при тім обороті догонити землі, єї частинки остають в заді з чого повстають струї морські, противні що до напряму бігови землі т. є. в напрямі від сходу на захід.

Другою важною причиною струй на морю є ділание сонічного тепла сильне особливо в околицях з одної і другої сторони рівника в т. зв. зворотниковім поясі. Під єго впливом з океану випаровує в околици рівника річно верства води 15 стіп груба. Вправді часть сеї пари скропляєся зараз і опадає знов в море, але мимо того позістає досить значне заглубленне, а для єго заповнення пересуваеся вода наблизша, на єї місце дальша аж в кінци навіть далекі води з під бігуна спливають до рівника. Рівнож і вітри є причиною тих струй в мори.

Рівночасно має тут місце і мішанне верств, бо води теплі як лекші уносяться на поверхні моря, а зимні тяжші пливуть долом а між тими верствами в міру остуджування одних і постепенного огрівання других, повстав безнастанний рух частиць води і так ціла скількість води перемішуєся в океані докладно і рівномірно.

Для Европи велике значінне має одна з головних струй на північній півкули т. зв. Ґольф Стрім, який повстав в заливі Мексиканськім у берегів середущої Америки. Сей залив є якби кітлом, в котрім вода нагрівается до 30 ст. Ц., т. зн. так, що в ній не можна довго руки утримати, бо парить. Нагріта в той спосіб вода пливе до півночи зразу глубоко, але вузкою рікою по при береги Злучених Держав, а потім вилізаєся на Атлянтик, перепливає єго в поперек в напрямі до західної Европи. На Атлянтику ріка розливаєся широко, але зате стає плиткою і повільнійшою в бігу. Корито єї творять зимні води океану, які рівночасно як злий провідник тепла не позволяють єї тратити свого тепла винесеного з Мексиканського заливу. Вправді вода на поверхні паруе і позбуваєся щораз більше тепла як тяжша зісувається зараз низше а єї місце займає вода яка пливе в сій струї низше і є теплійша.

„Ґольф-Стрім" розділяєся у берегів Іспанії на два рамена. Одно більше опливає Францію, Англію і Норвегію, потім стрічаєся в Північнім океані з чистими водами зі стопелених ледів, які є лекші від солоної води сеї струї і длятого Ґольф-Стрім опадає низше і вертає вже остуджений при берегах північної Америки назад до заливу Мексиканського. Сій теплій струї завдячуємо, що Европейські краї мають доволі лагідний клімат, так що ту дозріває пшениця, а навіть виноград і удаються делікатні овочеві дерева. Краї положені в Америці під тою самою шириною мають клімат значно острійший.

Друга часть сеї струї розділеної берегами Іспанії звертається на полудне і вертає знов иншою дорогою до заливу Мексиканського. Завдяки сій струї відкрив Колюмб Америку пливучи з нею. А завдяки части північній, так для Европи добродійній, кораблі з Америки можуть відбувати дорогу до Европи зглядно легко і скоро. З конечности полишаємо богато цікавих річий, які би можна було про воду ще сказати, особливо про море і житє в нім розвинене.

На закінчене кинімо ще оком на се, щосьмо вже пізнали, щоби собі ліпше здати справу, що діеся з водами на земли. Отже океан під впливом сонця видає з себе пару, родить мраку, облаки. Вітер гонить сі облаки на сушу і гори, де стрінувшися з холодним воздухом скраплюються як дощ і сніг. З нагромадженої води дощевої і з ледівців випливають потоки, а з них повстають ріки а сі впадають знов до моря. Вправді ся скількість води з потоків і рік є так малою, що після приблизних обчислень треба би було пять мілионів літ, щоби ціла маса води в океані відсвіжилась водою якої достарчають ріки, всеж таки безнастанний рух описаний перед хвилею має дійсно місце і називаеся коловим обігом води.

Океан то певного рода серце, з котрого як з серця людського бючками розходиться вода в струї і потоки ніби в жили, сі прямують до посудин щораз грубших ріки, які знов впадають до моря, як жили кінчаться в серци. Вода отже є якби кров серця, кров без краски, але оживляюча і відживляюча цілу кулю земну, по котрій як бачимо розносить житє. Де ся кров не доходить, де не падають дощі, де нема добродійних лісів переховуючих і потім свобідно виділяючих воду, там нема життя, там є пустарі (Сагара, Ґобі), засіяні камінням і кістьми нещасливих путників. Нема води, нема життя, а з деревами які зникли в тій пустці зник і чоловік. Однак серед пустарів є закутки повні життя. Є то так звані оази, які завдячують свою урожайність і буйну ростинність жерелу, яке бє з землі. Вода є даром божим для цілої людскости. Можна єї уживати але не можна єї набути на власність, ані поневолити. З саджавки улетить в воздух як пара; пущена на млин виконає працю але погонить дальше, вільна зничещена добудеся під чудотворним діланнем лучів сонічних навіть зі смердячої калужі чиста мов кришталь і поплине далеко такою, якою була в хвилі сотворення, якою буде до кінця світа.

ГЕРОЙСЬКИЙ ВЧИНОК УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНТА

Як подають чеські часописи, 11. м. м. скочила в Празі до Велтави в самовбійчім намірі якась молода дівчина. Студент інжінерії Ю. Купчинський кинувся за нею в воду і з нараженням власного життя вратував десператку від смерти. Чеські часописи зазначують, що це було в ночі, коли ратунок є богато тяжчий як у день.

НЕБУВАЛЕ. У НАС ДІСТАНЕТЕ
ПОРАДНИК ЛІКАРСЬКИЙ 20Н.
з многими ілюстраціями — Ціна за книжку
Замовлення разом з грішми посилати на адресу: „Svoboda", 83 Grand St., Jersey City, N. J.